

**Реферат статті Богуславського Є. І. та Тищенко А. І.
"Диверсифікація: синергетичний ефект або мультиплікатор
комплементарності"**

Стаття присвячена дослідженню синергетичного ефекту під час проведення конгломератної диверсифікації на підприємствах. Розглянуто існуючі методи розрахунку синергетичного ефекту, показано, що на їх основі неможливо заздалегідь розрахувати синергетичний ефект при об'єднанні підприємств. Обґрунтовано припущення, що синергетичний ефект виникає при наявності комплементарного зв'язку між товарами і послугами, які випускають підприємства, що об'єднуються. Запропоновано принципово новий підхід визначення синергетичного ефекту на основі коефіцієнта перехресної еластичності.

Напряму коефіцієнт еластичності використовувати неможливо. Проблема полягає не тільки в його негативному значенні для комплементарних товарів, але й у тому, що він приймає значення як менше одиниці, так і більше одиниці. У статті запропоновано на базі коефіцієнта перехресної еластичності введення поняття мультиплікатора комплементарності таким чином, щоб для комплементарних товарів він отримував значення більше одиниці, для незалежних товарів – рівне одиниці, для субститутів – від одиниці до нуля.

Мультиплікатор комплементарності доцільно використовувати для пар товарів: кожен товар (послуга) існуючого підприємства порівнюється з кожним товаром підприємства, що поглинається, аналізується сумарний ефект і на його підставі здійснюється перевірка – чи можливий синергетичний ефект при злитті (поглинанні) підприємств.

Запропонований принципово новий критерій оцінки доцільності диверсифікації на основі мультиплікатора комплементарності дозволяє уникнути значних фінансових втрат від помилкових рішень щодо проведення диверсифікації підприємств.

Література: 1. Ляхов А. В. Понятия и виды синергизма / А. В. Ляхов, М. В. Крачулова // *Економіка промисловості*. – 2009. – № 4. – С. 25–30. 2. Neil W. K. Harper. Are You Too Focused? / Neil W. K. Harper, S. Patrick Viguerie // *McKinsey Quarterly*. – 2002. – №. 2. – Рр. 28–37. 3. Аакер Д. Стратегическое рыночное управление / Аакер Д. ; пер. с англ. под ред. С. Г. Божук. – 7-е изд. – СПб. : Питер, 2007. – 496 с. 4. Струк Е. Синергетические галлюцинации [Электронный ресурс] / Струк Е. – Режим доступа : <http://www.artarium.ua/ru/press-tsentr/smi-o-nas/novost-4/156/sinergeticheskie-gallyutsinatsii>. 5. Богуславський Є. І. Диверсифікація підприємств з точки зору компліментарності / Є. І. Богуславський, Т. І. Мі-

рошнікова // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. – 2010. – № 2 (19). – С. 212–224. 6. Gregor W. Strategic Planning of Consumer Financial Services / Gregor W. – Lexington, Mass., 1985. – P. 120. 7. Дружинин А. В. Оценка синергетического эффекта в деятельности предприятия / А. В. Дружинин, О. А. Давыденко, Д. А. Нимков // Научно-технический сборник. – 2005. – № 68. – С. 272–276. 8. Богуславський Є. І. Дослідження ефекту мультиплікатора на рівні економіки підприємства / Є. І. Богуславський, Ю. С. Шибалкіна // Економіка розвитку. – 2008. – № 4. – С. 70–73. 9. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібн. / Терещенко О. О. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с. 10. Оценка стоимости методом дисконтирования денежных потоков [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://mit.su/valuation/examples/16-gazp-dcf-valuation.html>. 11. DCF-теорія [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.invest-liga.ru/articles/dcf-teorija>. 12. Головина Г. П. Применение опционной модели Блэка – Шоулза для оценки стоимости коммерческого банка / Г. П. Головина // Экономические науки. – 2010. – № 7. – С. 239–244. 13. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия : учебник / И. Ансофф. – СПб. : Питер Ком., 1999. – 416 с. 14. Кемпбелл Э. Стратегический синергизм / Кемпбелл Э., Лачс К. С. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2004. – 416 с.